

Pastiprinās patērētāju aizsardzību no zaļmaldināšanas

Avots: LR EM

Ministru kabinetā apstiprinātie [grozījumi Negodīgas komercprakses aizlieguma likumā](#) (turpmāk – Likumprojekts) Latvijas regulējumā ievieš ES Zaļās pārkārtošanās akta prasības, kas tirgotājiem nosaka pienākumu sniegt patērētājiem skaidru, būtisku un ticamu informāciju par precēm, pakalpojumiem un digitālo saturu, kā arī ievieš papildu noteikumus negodīgas komercprakses novēršanai. Grozījumi likumā vēl jāapstiprina Saeimai.

Zaļās pārkārtošanās akts[1], paredz pasākumus, kas veicina patērētāju informētību un aizsardzību, lai viņi varētu pieņemt ilgtspējīgus patēriņa lēmumus un izvairīties no maldinošas komercprakses.

Ar Zaļās pārkārtošanās aktu tiks ieviesti īpaši noteikumi negodīgas komercprakses novēršanai, kas saistīta ar preču agrīnu novecošanu, maldinošām vides norādēm (“zaļmaldināšana”), ilgtspējas marķējumiem un dažādiem apritīguma aspektiem.

Ar šo likumprojektu tiks sperts būtisks solis zaļās pārkārtošanās procesā, nodrošinot augstāku patērētāju tiesību un vides aizsardzības līmeni, kā arī veicinot godīgu un caurspīdīgu uzņēmējdarbības praksi.

Komercpraksi uzskatīs par maldinošu, ja patērētājam tiks sniegta tāda informācija par vides sniegumu, kas nav pamatota ar izmērāmiem, pamatotiem rādītājiem un citiem elementiem un, ja komercprakses īstenotājs patērētājiem reklamēs nebūtiskus ieguvumus, kuri nekādā veidā nav saistīti ar kādu no preces, pakalpojuma, preces ar digitāliem elementiem, digitālā pakalpojuma vai digitālā satura vai komercprakses īstenotāja iezīmēm.

Vienlaikus likumprojektā ir uzskaitītas komercprakses, kas jebkuros apstākļos ir maldinošas patērētājam. Proti, ja komercprakses īstenotājs:

- izmanto ilgspējas marķējumu, kas nav balstīts uz sertifikācijas shēmu;
- nespēj pierādīt atzītu izcilu vides sniegumu, sniedzot vides norādes;
- norāda kādas īpašas iezīmes precei, precei ar digitāliem elementiem, kaut gan tādas pašas ir jau noteiktas Eiropas Savienībā;
- sniedz norādi, ka siltumnīcefekta gāzu emisiju ziņā precei, pakalpojumam, precei ar digitāliem elementiem, digitālajam pakalpojumam vai digitālajam saturam ir neitrāla, samazināta vai pozitīva ietekme uz vidi, pamatojoties uz siltumnīcefekta gāzu emisiju kompensēšanu;
- nesniedz informāciju, ka programmatūras atjauninājums negatīvi ietekmēs preci, pakalpojumu, preci ar digitāliem elementiem, digitālo pakalpojumu vai digitālo saturu izmantošanu;
- sniedz informāciju par to, ka ir iestrādāta ilgizturību ierobežojoša funkcija vai, ka precei, precei ar digitāliem elementiem normālas lietošanas apstākļos ir konkrēta ilgizturība attiecībā uz lietošanas laiku vai intensitāti;
- raksturo preci vai preci ar digitāliem elementiem kā tādu, ko ir iespējams remontēt, lai gan remonts faktiski nav iespējams un rosina patērētāju nomainīt vai iegādāties papildus patērējamās sastāvdaļas ātrāk nekā tas ir nepieciešams;
- sniedz nepatiesu informāciju par preces vai preces ar digitāliem elementiem funkcionalitātes pasliktināšanos, ja tiks izmantotas tādas patērējamās sastāvdaļas, rezerves daļas vai citi piederumi, kurus nenodrošina sākotnējais ražotājs.

Papildus tam, uzraudzības iestādes, izvērtējot īstenoto komercpraksi, būs jāņem vērā arī tādas īpašības, kas saistītas ar vides, sociālajiem un apritīguma aspektiem.

Būtiski norādīt, ka Zaļās pārkārtošanās akta prasības Latvijas regulējumā tiks pārņemtas gan ar šiem grozījumiem Negodīgas komercprakses aizlieguma likumā, gan ar Ministru kabineta 2024. gada 3. septembra sēdē apstiprinātajiem grozījumiem Patērētāju tiesību aizsardzības likumā, gan ar grozījumiem divos Ministru kabineta noteikumos.

Zaļā pārkārtošanās akta prasības visās Eiropas Savienības dalībvalstīs sāks piemērot no 2026. gada 27. septembra, attiecīgi tad arī stāsies spēkā minētie grozījumi likumā.

